

**MAPA KORUPČNÍCH RIZIK V OBLASTI ZADÁVÁNÍ
VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK
obce Srch**

Zpracoval:
Mgr. Martin Kameník
Mgr. et. Ing. Petr Prchal, advokát

Oživení, o. s., listopad 2011

bez X korupce

Seznam zkratk:

RLVZ rodný list veřejné zakázky

VZ veřejná zakázka

VZMR veřejné zakázky malého rozsahu (zakázky s hodnotou do 2 mil. Kč na dodávky a služby a 6 mil. Kč na stavební práce)

ZVZ zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách ve znění pozdějších předpisů

I. Tvorba mapy korupčních rizik

Identifikace korupčních rizik

Pro identifikaci a analýzu korupčních rizik vycházíme z operativní definice rizika korupce:¹

Základní charakteristika definičních znaků korupce pro oblast veřejných zakázek v samostatné působnosti samospráv je operacionalizována pomocí schématu rozhodovacích procesů při zadání a realizaci veřejných zakázek.

Obr. 1: fáze procesu veřejné zakázky

(zdroj: Transparency International 2006 – upraveno)

Analýza procesu veřejných zakázek tudíž zahrnuje nejen samotné zadání zakázky, tak, jak je regulován v zákoně č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ale všechny fáze, které souvisí s realizací veřejného projektu, tedy od definování veřejné potřeby až po její uspokojení (realizaci zakázky).

Specifika analýzy korupčních rizik v malém územním celku

Pro potřeby analýzy korupčních rizik ve veřejných zakázkách nelze v případě menších samospráv (např. obcí do 5 tis. občanů) plně uplatnit metodiku identifikace korupčních rizik a navržení adekvátních preventivních opatření podle výše uvedeného korupčního vzorce.

- 1) Je problematické hodnotit rozhodovací monopol v procesu VZ, jelikož v menší samosprávě jsou rozhodovací postupy zpravidla mnohem jednodušší a monopol moci lze přirozeně očekávat, zejména v rozhodování o VZ, sloučení funkcí přípravy a realizace VZ. Na druhou stranu malé obce nebudou mít pravděpodobně problém s určením osobní odpovědnosti v procesu VZ jako tomu bývá u velkých zadavatelů VZ.
- 2) Personální kapacity obecního úřadu prakticky neumožňují implementovat některá preventivní opatření v plném rozsahu. Navrhovaná doporučení tedy nemohou směřovat do změn v řízení úřadu, zejména systémové oddělení procesů přípravy a realizace VZ. Spíše jsou směřována do zvýšení celkové transparency VZ.
- 3) Vzhledem k menšímu objemu zadávaných VZ a v zájmu zachování efektivní administrace bez nutnosti zvyšovat kapacity úřadu jsou určitá protikorupční opatření implementována pouze v základech a vůči externím administrátorům VZ.

¹ v angl. originálu „Corruption = Monopoly + Discretion – Accountability, Prof. Robert Klitgaard

Z výše uvedených důvodů jsou korupční rizika ve VZ identifikována a řešena zejména z hlediska volnosti v rozhodování představitelů obce a transparentnosti celého procesu.

Základní charakteristiku definičních znaků korupčních rizik obsahuje následující tabulka:

Tab. 1

Definiční znaky rizika korupce	
+ monopol moci	Nikdo další se věcně nepodílí na tvorbě rozhodnutí v klíčových fázích zadání a realizace veřejné zakázky (viz. obr. 1)
+ volnost v rozhodování	Rozpor mezi formálními podmínkami pro tvorbu rozhodnutí o veřejné zakázce a reálnými požadavky na rozhodování způsobený urč. normativním vakuem. Rozhodovací proces o zakázce není dostatečně regulován formálními pravidly. Jsou proto naplněny definiční znaky sociální dezorganizace - „normeless.“
- transparentnost	Nízká transparentnost rozhodovacího procesu o zakázce, nejen vně, ale i uvnitř organizace. Obsahuje znaky institucionální neodpovědnosti při výkonu funkce a rozhodování. Zahrnuje nejasný systém pravomocí a odpovědností v jednotlivých fázích zakázky, slabé či žádné kontrolní mechanismy nebo omezenou veřejnou kontrolu danou slabou nebo nulovou otevřeností.

Klasifikace korupčních rizik

Tab. 2

Závažnost rizika	Charakteristika
nízká	Hrozí většinou drobná administrativní korupce v procesu, která nemá výrazný vliv na hlavní rozhodnutí o zakázce a jejích parametrech (předmět, rozsah, kvalita atp.). Děje se bez nutnosti užších vazeb na vedení obce. Korupce snižuje zejména rovný přístup k uchazečům (dodavatelům) v soutěži a snižuje věrohodnost obce jako garanta rovné a spravedlivé soutěže nebo efektivitu administrace veřejných zakázek (např. exkluzivní poskytování informací, drobné prominutí či úlevy dodavatelům, drobné změny v zadání atp.).
střední	Korupce se může projevovat v důraznější formě, která využívá užších vazeb, stimulů a tlaků na zaměstnance nebo vedení obce, je schopna ovlivnit některý z hlavních rozhodovacích kroků ve veřejné zakázce ve prospěch aktérů korupce. Korupce může významně poškodit efektivitu vynaložených prostředků obce na konkrétní zakázku (např. nerovná soutěž uchazečů, předražení zakázky, falešná fakturace atp.). Není tím však zcela paralyzován celkový systém zadávání zakázek a cíle veřejných projektů.
vysoká	Korupční aktivity mohou naplňovat znaky systémové korupce, které přímo ohrožují zásady a principy alokace prostředků obce na veřejné zakázky. Dochází k závažnému zneužívání svěřených pravomocí na nejvyšší úrovni, které způsobují vážné systémové problémy a ohrožují uspokojování veřejných potřeb (nepotřebné, nefunkční nebo výrazně předražené zakázky).

Tab. 3

Pravděpodobnost rizika	Charakteristika
nízká	Je podstatně přítomen pouze jeden definiční znak korupce: rozhodnutí je vázáno na více schvalovacích stupňů v rámci hierarchické odpovědnosti, ostatní znaky korupce mohou být naplněny pouze částečně
střední	Jsou podstatně zastoupeny maximálně dva definiční znaky, jedním z nich je většinou nízká transparentnost
vysoká	Jsou podstatně přítomny všechny definiční znaky, nebo alespoň znaky monopolu moci v kombinaci s volností rozhodování. Patří sem i případy, kdy prevence korupčního rizika není vůbec obsažena v pravidlech (absolutní hodnota def. znaku)

II. Analýza korupčních rizik a doporučení

(1) Obecná korupční rizika v procesu zadání a realizace veřejné zakázky včetně navrhovaných doporučení.

Vhledem ke skutečnosti, že obec Srch dosud nemá implementována interní pravidla, která by regulovala zadávání a realizace veřejných zakázek vyjma směrnice č. 5 k finanční kontrole, která vymezuje řídicí kontrolu veřejných výdajů obce, nelze z formálního hlediska hodnotit celkovou přítomnost konkrétních korupčních rizik. Obci tak potenciačně hrozí různá, níže uvedená obecná korupční rizika při zadávání a realizaci VZ.

Současně je důležité zmínit, že platný ZVZ snižuje pravděpodobnost manipulace a korupce ve VZ zejména při přípravě zadávacího řízení a výběru dodavatele a to v případě zakázek s hodnotou vyšší než limit pro VZMR.² V ostatních případech je žádoucí, aby zadavatel implementoval vnitřní formální předpisy pro zadávání VZMR, které z hlediska prevence korupce sníží volnost v rozhodování kompetentních osob a stanoví minimální úroveň transparentnosti těchto zakázek.

Interní předpisy by však měli pokrývat také další důležité aspekty VZ, které nejsou a ani nemohou být regulovány v ZVZ. Úzce souvisí s rozhodováním subjektu veřejné správy o veřejných výdajích, které by mělo akcentovat naplňování veřejného zájmu, hospodárnost a efektivnost výdajů. Proto je dále žádoucí pro všechny výdaje realizované formou VZ formálně stanovit osobní odpovědnost za všechny úkony ve VZ a snížit rozhodovací monopol odpovědných osob tak, aby se snížila pravděpodobnost zneužití veřejné moci k osobním nebo úzce skupinovým zájmům.

1. Definování nepotřebného nebo předraženého předmětu veřejné zakázky

Plánované výdaje nemusí být dobře posouzeny z hlediska ekonomiky obce a veřejným potřebám. Cena prací, služeb nebo dodávek může být neúměrně přeceněna ve prospěch určitého dodavatele. Taktéž mohou být záměrně neúčelně definovány samotné potřeby a poptáván zcela neúčelný a nesmyslný předmět veřejné zakázky jen pro zajištění zisku vybranému dodavateli.

Směrnici č. 5 k finanční kontrole je tato fáze upravena v ustanovení čl. III formou předběžné kontroly, kdy rozhodnutí o realizaci VZ činí příkazce operace (zpravidla starosta nebo místostarosta obce). Pro schválení výdaje na VZ je nutný souhlas správce rozpočtu (pověřený pracovník úřadu). Správce rozpočtu však bude podřízen příkazci operace, není tedy zcela nezávislý ve svém posouzení operace na příkazce operace, což se může negativně projevit na případném skrytém nátlaku na

² zadavatel může zadávat VZMR také postupem platným pro zjednodušené podlimitní řízení podle ustanovení § 26, odst. 5 ZVZ.

vynucování souhlasu s operací z titulu nadřízeného. V podmínkách obecního úřadu samozřejmě nelze zajistit vyšší nezávislost správce rozpočtu, proto by měla být adekvátní doporučení směřována k zapojení vnějšího dohledu veřejnosti zejména u významnějších veřejných zakázek. V takovém případě bude méně pravděpodobné, že by příkazce operace činil nátlak na správce rozpočtu, pokud by bylo veřejně známo, že plánovaný veřejný výdaj není v souladu se schváleným rozpočtem nebo nenaplnuje veřejné potřeby občanů obce.

DOPORUČENÍ:

- v interních předpisech obce stanovit povinnost **zpracovávat důvodovou zprávu** pro schvalování záměru realizovat VZ na zastupitelstvu obce (např. pro VZ s hodnotou nad limit VZMR).
- důvodová zpráva by měla obsahovat:
 - (i) definovaný předmět VZ (popis, rozsah, předpokládaná hodnota, termín, způsob výběru dodavatele).
 - (ii) ekonomiku projektu (způsob financování, provozní náklady atp.)
 - (iii) zdůvodnění veřejné potřeby
- důvodová zpráva jako podklad k jednání zastupitelstva by měla být náležitě zveřejněna na internetu s dostatečným předstihem před jednáním.

2. Manipulace při přípravě zadávacího řízení

Soutěžní podmínky (nároky, na dodavatele, lhůty pro podání nabídek, druh řízení, hodnotící kritéria) mohou být předem úmyslně nastaveny pro preferovaného dodavatele, konkurence by tak byla prakticky nemožná nebo silně omezená. Taková manipulace samozřejmě může být prováděna také prostřednictvím přízvaných poradců nebo mandatářů, kteří zastupují zadavatele v řízení. Zejména u rozsáhlejších a technicky náročnějších zakázek je obtížnější monitorovat a posoudit, nakolik mohou být soutěžní podmínky diskriminační. Vyšší korupční riziko představují VZMR, které nemusí být zadávány podle ZVZ, taktéž neúspěšní uchazeči nemohou podávat opravné prostředky v případě neregulérního postupu zadavatele.

DOPORUČENÍ:

1) v interních předpisech formalizovat proces přípravy zadávacího řízení pro VZMR, zejména:

- formální náležitosti výzvy k podání nabídek a zadávací dokumentace pokud je pro zadání potřeba,
- pravidla pro průběh řízení: oslovení min. 3 dodavatelů k podání nabídky a povinnost akceptovat i nabídky od uchazečů, kteří nebyli osloveni a splnili podmínky pro účast v řízení (obdobu zjednodušeného podlimitního řízení v § 38 ZVZ)
- stanovení minimálních lhůt pro podání nabídky,
- stanovení způsobu hodnocení nabídek (obdobu § 78 ZVZ),
- stanovení hranice VZMR pro přímé zadávání bez soutěže, např. zakázky do 100 tis. Kč s podmínkou ceny v místě obvyklé,
- stanovit hranici VZMR, kdy je nutné pro hodnocení nabídek sestavit hodnotící komisi.

2) v interních předpisech obce definovat osobní odpovědnosti pro zadání a realizace všech druhů VZ:

- za přípravu zadání (definování předmětu a rozsahu VZ, stanovení termínů realizace, zpracování dokumentace, volba druhu řízení, formulace hodnotících kritérií, kvalifikačních předpokladů, návrh na složení hodnotící komise),
- za hodnocení nabídek,
- za výběr dodavatele a podpis smlouvy,
- za kontrolu realizace a předání předmětu VZ zadavateli.

3. Neregulární hodnocení nabídek a výběr dodavatele

Riziko, že bude osoba odpovědná za výběr dodavatele ovlivněna různými provizemi, úplatky nebo bude vůči dodavateli podjatá. Rizika rostou, pokud hodnotící kritéria umožňují subjektivní až „svévolný“ výklad a celé pozadí výběru dodavatele není zveřejněno.

DOPORUČENÍ:

V interních předpisech upravit způsoby hodnocení nabídek pro všechny druhy VZ. V rámci hodnocení podle ekonomické výhodnosti je nutné stanovit přípustná hodnotící kritéria. Přitom by měli být primárně užívány kritéria kvantitativní povahy zaručující objektivitu hodnocení. Užití kvalitativních kritérií by mělo být zdůvodněno spolu s předložením metody hodnocení (např. jasné definování bodových škál). Zároveň by mělo být zapovězeno používání takových kritérií, která:

- jsou součástí smluvních podmínek (jako např. délka záruky, výše smluvních pokut, platební podmínky atp.),
- nevyjadřují zpravidla reálnou ekonomickou výhodnost nabídek,
- mohou být stanoveny v návrhu smlouvy podle obvyklých zvyklostí.

Variantou také může být používání takových kritérií v oprávněných případech, avšak s předem stanovenou mezní hranicí (např. max. délku záruční lhůty, kterou nelze v nabídce překročit).

4. Manipulace při realizaci předmětu zakázky

Vybraný dodavatel může kompenzovat náklady na úplatky změnou parametrů předmětu zakázky (odchýlení od původních zadávacích podmínek v kvalitě, rozsahu atp.), nebo navýšením ceny dodání nebo změnou dodacích podmínek, které mají vliv na náklady projektu. Nevýhodné změny v předmětu plnění mohou být realizovány dvěma způsoby:

- 1) neformálně, tedy bez změn ve smlouvě. Ať již s tichou tolerancí nebo bez vědomí zadavatele. Rozhodně je však nutné korupčně ovlivnit kontrolu realizace zakázky, aby nebyly změny identifikovány (např. záměrně ledabylá kontrola, formální nebo povrchní kontrola, absence jakékoli kontroly).
- 2) formálně, tedy dodatečnou změnou smluvních podmínek v průběhu realizace v mezích ZVZ (tedy obvykle navýšení ceny do 20% původní ceny zakázky, nebo další možné změny ve smlouvě, které popírají původní efekt soutěže, neadekvátně snižují původní rozsah nebo kvalitu předmětu VZ vzhledem konečné ceně plnění).

Tato fáze VZ je regulována vnitřními předpisy obce ustanovenými v čl. III. směrnice č. 5 k finanční kontrole o průběžné kontrole. Za průběžnou kontrolu je zodpovědný **příkazce operace**, který může provádět kontrolu věcné správnosti sám nebo může pověřit jiného pracovníka úřadu. Existuje reálné riziko, že neobjektivní a věcně nesprávné kontroly, jelikož jsou sloučeny pravomoci příkazce operace rozhodnout o realizaci VZ a zároveň kontrolovat věcnou správnost plnění VZ. Příkazce operace tak může úmyslně zamlčovat nesoulad mezi finančními operacemi a věcným plněním zakázky (např. neoprávněná fakturace prací) ve prospěch dodavatele zakázky. V případě pověření věcné kontroly jiným pracovníkem úřadu, nebude zaručena nezávislost této kontroly vzhledem k podřízenosti pracovníka vůči příkazci operace (starosty, místostarosty).

DOPORUČENÍ:

1) zavedení vnitřních kontrolních mechanismů

Odpovědnosti za hlavní úkony ve veřejné zakázce by měly být rozděleny mezi více na sobě nezávislých subjektů (osob, odborů), tak, aby byla garantována určitá úroveň objektivnosti následné kontroly plnění předmětu zakázky a dodržování smluvních podmínek. Cílem opatření by mělo být oddělení fází přípravy, organizace řízení a výběru dodavatele od následné kontroly realizace zakázky. Vzhledem k omezeným personálním možnostem a jednoduché řídicí struktuře obecního úřadu by však tento mechanismus nebyl proveditelný. Nehledě na nízkou efektivitu kontrolního orgánu vzhledem k nízkému objemu zadávaných VZ.

Alternativní zlepšení kontroly VZ může spočívat ve více systematickém výkaznictví VZ a v pravidelném informování orgánů obce o zadaných VZ. Taktéž je vhodné více zapojit aktéry vnější veřejné kontroly (viz doporučení k riziku č. 5).

Proto doporučujeme:

- **zřídit tzv. rodný list veřejné zakázky (RLVZ)**, který by obsahoval následující informace:
 1. identifikace zakázky (název, evidenční číslo, datum vyhlášení, předmět VZ, předpokládaná hodnota)
 2. seznam oslovených dodavatelů
 3. seznam přijatých nabídek
 4. seznam hodnocených nabídek
 5. způsob hodnocení a hodnotící kritéria
 6. pořadí nabídek včetně dosažených hodnot
 7. členové hodnotící komise
 8. identifikace vybraného dodavatele (název, IČO, cena, datum uzavření smlouvy)
 9. uzavřené smluvní dodatky (informace o změně původních zadávacích podmínek)
 10. hodnocení práce dodavatele
 11. konečná cena a termín dodání
 12. případné reklamace uplatněné v záruční době a způsob jejich vypořádání
 13. účast třetích osob na zadání či realizaci VZ zastupujících zadavatele (název, IČO, cena, předmět a datum plnění)

ad 10: hodnocení práce dodavatele

Předmětem hodnocení by bylo vyhodnocení konečných parametrů realizované zakázky podle stejné metody, jakou byla hodnocena původní nabídka. Součástí by bylo také posouzení, zda byly dodavatelem splněny všechny smluvní podmínky včetně zdůvodnění případných změn. Hodnocení bude negativní, pokud konečné parametry budou horší než původně nabízené a nebudou splněny ostatní smluvní závazky.

- **nastavit kontinuální informování orgánů obce o zadávaných veřejných zakázkách.**

Zaměstnanec (zaměstnanci) pověřený určitým úkonem ve VZ by měl povinnost evidovat tyto úkony v RLVZ včetně svého podpisu. Příkazce operace by měl povinnost předávat RLVZ pravidelně zastupitelstvu obce a zejména kontrolnímu a finančnímu výboru, a to neprodleně:

- po podpisu smlouvy s dodavatelem (body 1-8, 13),
- po dokončení plnění předmětu zakázky (bod 9, 10),
- po uplynutí všech záručních lhůt (bod 11).

2) regulovat změny ve smlouvě s dodavatelem v průběhu realizace předmětu VZ

Doporučuje proto v interních předpisech obce:

- stanovit podmínky, za kterých lze měnit rozsah předmětu VZ v případě plnění VZMR s hodnotou přesahující 1 mil. Kč pro dodávky a služby a 3 mil. Kč na stavební práce obdobně, jak jsou regulovány dodatečné práce, služby a dodávky v § 23 ZVZ. U ostatních VZMR by byly změny ve smlouvě nepřijímatelné.
- zavést povinnost hodnotit navrhované změny ve smlouvě s dodavatelem, které mění původní zadávací podmínky, cenu, termíny atp. Pro účely hodnocení zřídit zvláštní komisi nebo pracovní skupinu (min. 3 členou), která bude zaručovat odbornost pro posouzení navrhovaných změn, zejména jejich oprávněnost a účelnost vzhledem k původně poptávaným potřebám. V případě stavebních zakázek doporučujeme také např. účast projektanta projektu nebo technického dozoru

investora k vyjádření.³ Obdobně by se měli účastnit jednání další třetí osoby, které s pověřením obce provádí nebo prováděli ve VZ určité úkony.

- stanovit zákaz podstatných změn smluvních podmínek, tedy změn:
 - (i) které by měly významný dopad na původní předmět zakázky a cenu plnění,
 - (ii) které by za použití v původním zadávacím řízení umožnily účast jiných dodavatelů,
 - (iii) které by za použití v původním zadávacím řízení mohly ovlivnit výběr nejhodnější nabídky.

5. Manipulace při předání předmětu zakázky

Účetní či osoba odpovědná za kontrolu realizace a řádné předání předmětu zakázky mohou být ovlivněni, aby chybně referovali o vypořádání pohledávek a závazků v zájmu dodavatele, např. nejsou uplatněny smluvní pokuty za špatné nebo pozdní plnění nebo dodání předmětu VZ, ze strany zadavatele se nereklamují zjištěné vady atp.

Následná kontrola je upravena ve směrnici č. 5 k finanční kontrole, kdy je starosta obce pověřen zpracováním ročního plánu následných kontrol včetně stanovení termínů a osob k výkonu této kontroly. Do rukou starosty je tak koncentrována veškerá rozhodovací pravomoc co a v jakém čase má být kontrolováno. Proto může nežádoucím způsobem ovlivňovat rozsah a zaměření kontroly pro krytí korupce v určitých veřejných zakázkách. Vzhledem k omezeným personálním kapacitám úřadu a k jednoduché řídicí struktuře úřadu by nebylo reálné a efektivní implementovat do značné míry nezávislé kontrolní prvky. Proto lze adekvátní doporučení směřovat k vyšším možnostem externího dohledu ze strany občanů a kontinuální informování členů zastupitelstva o výsledcích veřejných zakázek.

DOPORUČENÍ:

Korupční riziko může být sníženo zavedením výše uvedeného RLZ, v rámci kterého se evidují informace o průběhu realizace předmětu VZ, hodnocení prací dodavatele, uplatnění případných reklamací (body 9 – 12 RLZ).

(2) Další protikorupční opatření vztahující se na všechny fáze veřejné zakázky

1. Celková transparentnost systému VZ zadávaných obcí

Obec aktivně zveřejňuje na svých internetových stránkách některé informace o svých veřejných zakázkách, např. zápisy z kontrolních dnů z realizace přístavby školy v sekci investice obce, nebo smlouvy s dodavateli v sekci archiv smluv. Tyto druhy informací však nemusí být dostatečné pro efektivní veřejnou kontrolu ze strany veřejnosti (aktivních občanů, médií atp.), jelikož nepodávají ucelený přehled o všech hlavních fázích veřejné zakázky (viz obr. 1).

DOPORUČENÍ:

Cílem doporučení je umožnit systematický dohled široké veřejnosti nad VZ zadávaných obcí, což může mít značný protikorupční efekt zejména v případech celkového selhání integrity zaměstnanců úřadu a politického vedení obce. Riziko je samozřejmě vyšší u VZMR, které nezadávají zadavateli žádné informační povinnosti.

Z hlediska zajištění transparentnosti a efektivní veřejné kontroly je nutné lépe upravit aktivní zveřejňování informací o podstatných úkonech v jednotlivých fázích veřejné zakázky (viz. obr. 1). Zároveň je nutné zajistit, aby informace byly dostupné v reálném čase a v uživatelsky příjemné podobě. Ideálním řešením je zveřejňovat všechny relevantní informace na internetových stránkách obce, pokud možno v jednotné a přehledné formě (na jednom místě, setříděné logicky podle druhů zakázek a jejich fázích včetně zveřejnění náležitých dokumentů – výzvy, dokumentace, smlouvy, předávací protokoly atp.) Proto by interní předpisy měli jasně definovat základní informační standard, podle kterého budou zveřejňovány informace o všech zakázkách zadávaných obcí.

³ v takovém případě je nutné smluvně tyto osoby zavázat k patřičné součinnosti při posuzování navrhovaných změn smlouvy s dodavatelem.

Informační standard by se měl vztahovat se na všechny VZ s hodnotou od 100 tis. Kč a měl by obsahovat informace:

- 1. o plánovaných VZ**, zveřejněné bezodkladně po rozhodnutí o veřejném výdaji:
 - předpokládaný předmět VZ a rozsah
 - předpokládané datum vyhlášení a realizace VZ
 - důvodová zpráva u významných VZ
- 2. o vyhlášených VZ**, zveřejněny současně s vyhlášením zakázky:
 - výzvy k podání nabídek
 - oznámení o zakázce (u VZ zadávaných podle ZVZ)
 - zadávací dokumentace (pokud je k VZ zpracována)
 - hodnotící kritéria
- 3. o výběru dodavatele**, zveřejněné bezodkladně po podpisu smlouvy:
 - protokol o hodnocení nabídek (postup hodnocení, pořadí nabídek a získané hodnoty nabídek)
 - vybraný dodavatel (název, IČO, cena)
 - smlouva uzavřená s dodavatelem
- 4. o realizované zakázce**, zveřejněné bezodkladně po uzavření smluvních dodatků nebo jiných rozhodnutích o změnách v zakázce:
 - smluvní dodatky
- 5. o ukončené zakázce**, zveřejněné bezodkladně po předání předmětu VZ zadavateli:
 - hodnocení dodavatele (viz. bod 10 RLVZ)
 - konečná cena a datum předání předmětu zakázky
- 6. o účasti třetích osob na zadání nebo realizaci veřejné zakázky** (poradenství, dozor atp.), zveřejněné bezodkladně po uzavření smlouvy s těmito osobami
 - název, IČO, cena, stručný popis předmětu plnění

V zájmu efektivity administrace VZ lze využít navrhovaný RLVZ (viz doporučení k riziku č. 4), jehož části by byly postupně zveřejňovány podle fází VZ. Pro efektivní implementaci informačního standardu je zároveň nutné stanovit osobní odpovědnost zaměstnanců za řádné zveřejňování informací.

2. Regulace používání třetích osob při zadávání nebo realizace veřejných zakázek
Vzhledem k omezeným vnitřním kapacitám úřadu, je velmi pravděpodobné, že obec bude využívat různých třetích osob při přípravě a realizaci rozsáhlejších a složitějších veřejných zakázek (např. právní služby, projektová činnost, zajištění organizace zadávacího řízení, projektový a technický dozor atp.).

Riziko manipulace a korupce při najímání třetích osob zejména spočívá:

- v informační asymetrii mezi zadavatelem a administrátorem VZ (tzv. mandatářem), která může být zneužita pro krytí korupčních praktik. Riziko se bude projevovat především u technicky složitějších zakázek, ve kterých najatý mandátář disponuje zpravidla většími znalostmi než zadavatel a může svého postavení zneužívat. Zadavatel proto nemusí být schopen efektivně kontrolovat působení třetí osoby a její nežádoucí ovlivňování zakázky.
- v koncentraci klíčových úkonů ve VZ do rukou pouze jednoho mandatáře (např. sloučení funkcí organizátora řízení a kontrolora plnění). Ten může využít svých kompetencí k celkovému ovlivňování nastavení zadávacího řízení, výběru dodavatele a následně realizace předmětu VZ.

Zastupování zadavatele v případě podlimitních a nadlimitních VZ upravuje ustanovení § 151 ZVZ, podle kterého taková osoba nesmí být podjatá ve vztahu k VZ a k uchazečům o zakázku. Dále osoba nesmí být zmocněna k zadání veřejné zakázky, vyloučení dodavatele z účasti v řízení, zrušení řízení, rozhodnutí o výběru nejvhodnějšího návrhu, zrušení soutěže o návrh či rozhodnutí o způsobu vyřízení námitek. Uvedený zákonný rámec však neposkytuje ochranu před zneužitím sloučených pravomocí mandátáře připravovat a organizovat zadávací řízení a poté kontrolovat realizaci zakázky. Ustanovení ZVZ se vztahuje pouze na služby spojené se zadáním zakázky, nikoli na služby poskytované po podpisu smlouvy. Ustanovení ZVZ se taktéž nevztahuje na zastupování zadavatele v případě VZMR . **Pravděpodobnost rizika zvyšuje také celková netransparentnost případného zastupování obce v zakázce třetí osobou.**

DOPORUČENÍ:

V interních předpisech doporučujeme nad rámec ZVZ vymežit používání mandatářů v zakázkách, především:

- 1) stanovit jasnou hranici VZ kdy lze služeb mandatářů využívat, např. pouze pro VZ nad limitem VZMR.⁴
- 2) stanovit pravidla vylučující střet zájmů mandátáře. Předpisy by měly vyloučit možnost, aby mandatář zároveň mohl administrovat zadání VZ a kontrolovat její realizaci.
- 3) adekvátně promítnou povinnosti plynoucích z vnitřní předpisy o VZ do smluvních podmínek s mandátářem (např. formulace hodnotících kritérií – viz riziko č. 3, výkaznictví VZ podle RLVZ a součinnost při projednávání změn ve smlouvách – viz riziko č. 4).

⁴ záleží na celkové struktuře zadávaných VZ a reálných potřebách obce úřadu využívat ve VZ externích služeb.